TRẦN THỊ THANH HUYỀN – NGUYỄN THỊ MINH HOÀI – NGUYỄN HỮU TÂM

KĨ NĂNG PHÒNG CHÁY VÀ CHỮA CHÁY CHO HỌC SINH TIỂU HỌC

LỚP 2

NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC VIỆT NAM

TRẦN THỊ THANH HUYỀN – NGUYỄN THỊ MINH HOÀI – NGUYỄN HỮU TÂM

KĨ NĂNG PHÒNG CHÁY VÀ CHỮA CHÁY CHO HỌC SINH TIỂU HỌC

LỚP 2

NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC VIỆT NAM

MỤC LỤC

Chủ đề 1 SỰ NGUY HIỂM CỦA ĐÁM CHÁY 4

Chủ đề 2 NHẬN BIẾT LỐI THOÁT NẠN AN TOÀN 9

Chủ đề 3 DI CHUYỂN THOÁT NẠN KHI CÓ CHÁY 13

Chủ đề 4 THỰC HÀNH KĨ NĂNG THOÁT NẠN 17

PHỤ LỤC 22

LỜI NÓI ĐẦU

Cháy là một trong những mối nguy hiểm hàng đầu đe doạ sự an toàn của gia đình, nhà trường và xã hội. Trong đó, nhiều nguyên nhân gây ra cháy là do trẻ em nghịch lửa hoặc thiếu kiến thức về an toàn phòng cháy và chữa cháy. Vì vậy, việc tăng cường giáo dục an toàn phòng cháy và chữa cháy cho học sinh tiểu học là nhiệm vụ quan trọng cần thực hiện ngay.

Bộ sách **"Kĩ năng phòng cháy và chữa cháy cho học sinh tiểu học"** được biên soạn nhằm giúp học sinh nắm vững một số kiến thức cơ bản về phòng cháy và chữa cháy, nâng cao ý thức phòng cháy, nâng cao khả năng tự cứu và chăm sóc bản thân, từ đó đảm bảo an toàn sức khoẻ và tính mạng cho các em.

Hi vọng bộ sách sẽ là tài liệu thiết thực, góp phần hỗ trợ giáo viên và học sinh trong công tác dạy - học về phòng cháy và chữa cháy trong nhà trường, là cẩm nang hỗ trợ phụ huynh trong việc cung cấp kiến thức và nâng cao ý thức phòng cháy và chữa cháy của con em mình.

Mặc dù rất cố gắng trong việc biên soạn nhưng khó tránh khỏi những sơ suất ngoài ý muốn. Nhóm tác giả mong nhận được những ý kiến đóng góp từ quý phụ huynh, các thầy cô và các em học sinh để sách được hoàn thiện hơn. Mọi ý kiến đóng góp xin vui lòng gửi về hộp thư điện tử *banbientap@phuongnam.edu.vn.*

Các tác giả

Chủ đề 1

SỰ NGUY HIỂM CỦA ĐÁM CHÁY

MỤC TIÊU

– Nhận biết các yếu tố nguy hiểm khi cháy.
– Biết một số cách phòng cháy ở nhà và ở trường.

1 TÌM HIỂU NỘI DUNG

a. Em đọc câu chuyện sau đây, và cho biết đám cháy đã gây ra những gì?

SINH NHẬT CỦA HỔ CON

Hôm nay là sinh nhật của Hổ Con. Bạn ấy thích thú cầm quẹt ga bật tắt trước bàn tiệc, mong chờ đến lúc được đốt đèn cầy (nến).

Bỗng nhiên, ngọn lửa bén vào khăn trải bàn và nhanh chóng cháy lan. Hổ Con hốt hoảng la lớn: "Cháy! Cháy!". Rất may, bác Sư Tử hàng xóm đã kịp chạy sang dập tắt đám cháy.

Hổ Con buồn lắm, vì không còn bánh sinh nhật, cũng chẳng còn quà nữa. Hổ Con còn bị cháy cả mảng lông ở tay. Thấy bạn buồn, Gấu Con đã ngắt tặng bạn ấy một bông hoa để an ủi.

Hổ Con hứa với mọi người, từ nay sẽ không nghịch lửa nữa.

b. Quan sát các hình sau và cho biết để phòng cháy ở nhà chúng ta nên làm gì?

Không nghịch bật lửa, quẹt diêm.

Trông coi cẩn thận khi đang sử dụng bếp nấu ăn.

Không bỏ quên bàn ủi (bàn là), máy sấy tóc, ấm đun siêu tốc…khi chưa rút phích cắm.

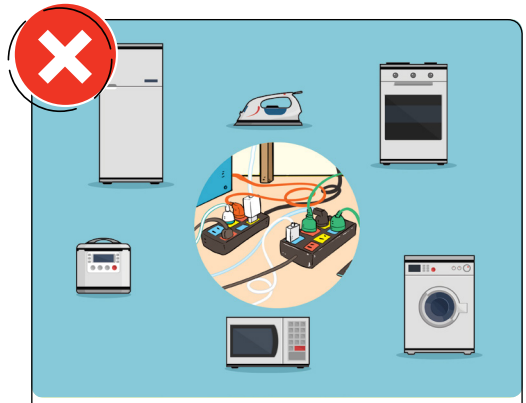

Không sử dụng nhiều thiết bị điện trên cùng một ổ cắm.

Không đặt các thiết bị điện gần đồ dùng dễ cháy như quần áo, rèm cửa, giấy.

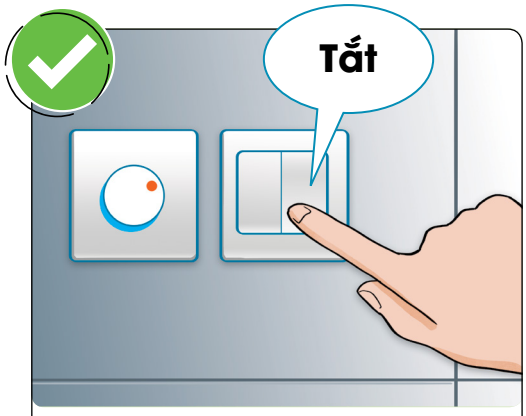

Tắt các thiết bị điện (ti vi, quạt, máy tính,…) khi không sử dụng.

c. Quan sát các hình sau và cho biết chúng ta nên làm những gì để phòng cháy ở trường?

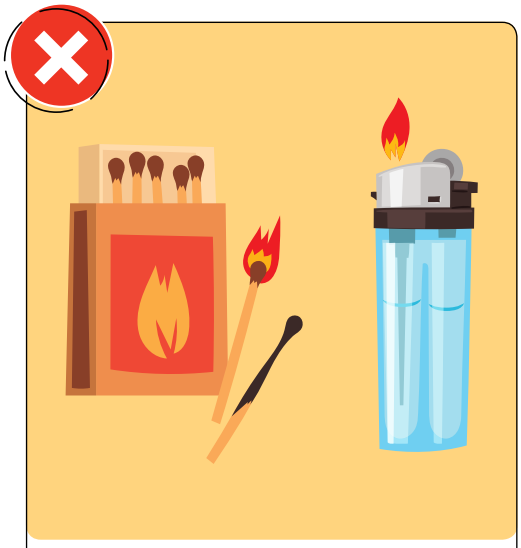

Không đem những vật dụng nguy hiểm như bật lửa, quẹt diêm,... vào trường, lớp.

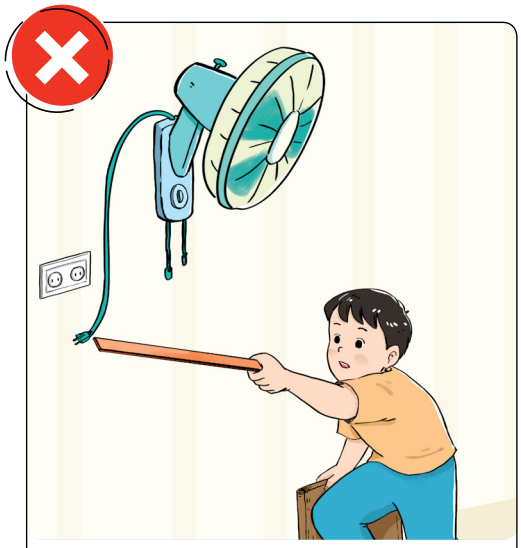

Không nghịch các thiết bị điện vì dễ gây cháy.

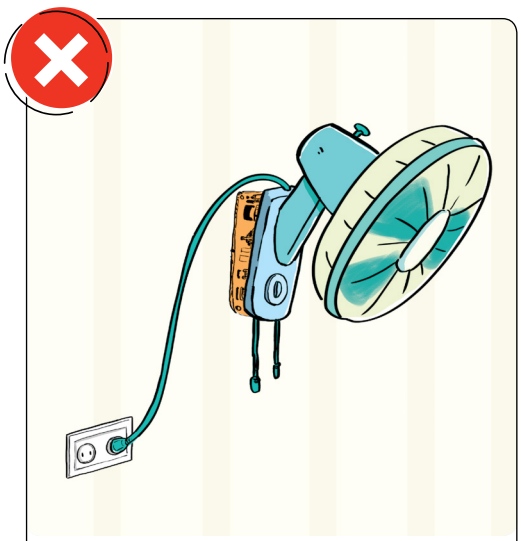

Khi phát hiện có thiết bị điện bị hư hỏng, không tiếp tục sử dụng mà phải báo với thầy cô.

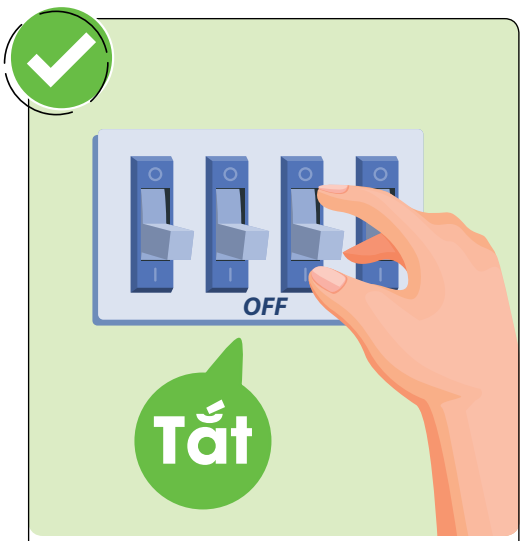

Tắt hết các thiết bị điện khi không sử dụng.

2 THỰC HÀNH

a. Đúng ghi "Đ", sai ghi "S" vào ô ☐ về những nguy hiểm của đám cháy:

☐ Đám cháy có thể gây bỏng và ngạt khói.

☐ Đám cháy có thể khiến người bị nạn tử vong.

☐ Khói từ đám cháy chỉ gây khó chịu, không ảnh hưởng sức khoẻ.

☐ Đám cháy không gây hại cho môi trường.

☐ Nếu không kịp chữa cháy, lửa sẽ cháy lan rất nhanh.

b. Biết được sự nguy hiểm của đám cháy, em cần làm gì để không xảy ra cháy? Em hãy viết câu trả lời phù hợp vào các hình sau:

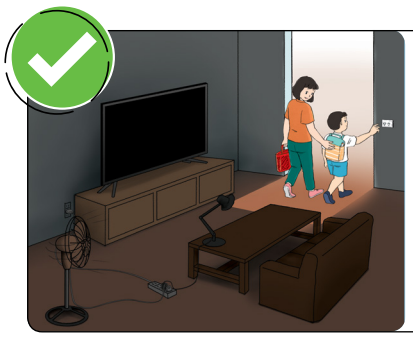

Câu trả lời

.....

.....

.....

Câu trả lời

.....

.....

.....

Câu trả lời

.....

.....

.....

3 VẬN DỤNG

Em sẽ làm gì trong các tình huống sau?

a. Em thấy ông hoặc bố hút thuốc trong nhà.

.....

b. Em thấy mẹ nấu cơm nhưng vội nghe điện thoại nên quên tắt bếp.

.....

c. Em thấy bạn đem bật lửa vào lớp.

.....

4 MỞ RỘNG

Em hãy tìm ra những mối nguy hiểm có thể gây ra cháy trong hình dưới đây?

GHI NHỚ

Đám cháy thật là đáng lo
Gây bỏng, ngạt khói, hại cho môi trường.
Bạn đừng nghịch lửa bị thương
Cha mẹ lo lắng, thầy cô phiền lòng.

Chủ đề 2

NHẬN BIẾT LỐI THOÁT NẠN AN TOÀN

MỤC TIÊU

– Biết được các kí hiệu lối thoát.
– Nhận biết các lối thoát nạn an toàn khi có cháy.

1 TÌM HIỂU NỘI DUNG

a. Quan sát các hình sau để nhận biết các kí hiệu hướng dẫn thoát nạn khi có cháy.

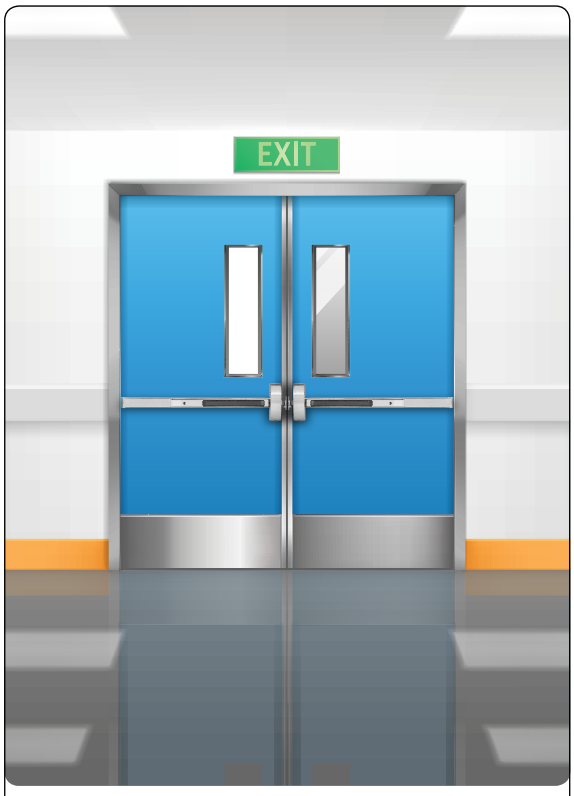

Cửa thoát hiểm

Lối thoát bên trái.

Lối thoát bên phải.

Lối thoát hai phía.

Lối thoát cầu thang bộ.

b. Quan sát các hình sau để biết được các lối thoát nạn an toàn khi có cháy.

Lối thoát an toàn là lối thoát có bảng kí hiệu (như ở mục a) dẫn tới cửa ra vào, dẫn tới cầu thang bộ.

Lối thoát an toàn là lối ra không có khói, không bị bụi, khói và đám cháy che phủ.

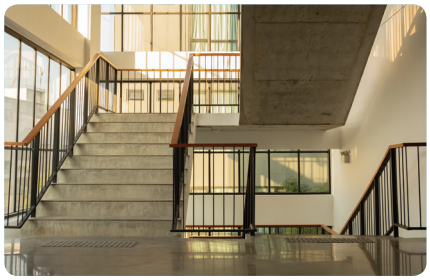

Lưu ý:

Trước khi mở cửa thoát hiểm, hãy kiểm tra tay nắm cửa. Nếu tay nắm quá nóng, tuyệt đối không được mở mà tìm lối thoát khác.

Thang máy không phải là lối thoát an toàn, vì khi cháy, thang máy sẽ ngưng hoạt động và khói vẫn có thể bay vào thang máy khiến bạn bị ngạt khói.

2 THỰC HÀNH

a. Đánh dấu "✓" vào ô ◯ dưới bảng kí hiệu thoát hiểm.

◯

◯

◯

◯

◯

◯

b. Em đánh dấu ✓ vào ◯ để chọn những lối thoát nạn an toàn khi có cháy.

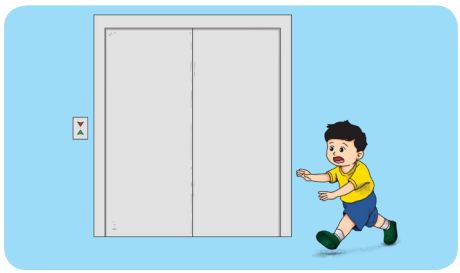

◯

◯

◯

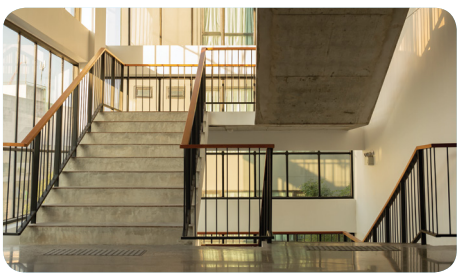

◯

◯

◯

3 VẬN DỤNG

Em hãy quan sát các bảng chỉ dẫn thoát hiểm khi có dịp vào siêu thị, nhà sách, bệnh viện, chung cư... và hướng dẫn cho những người đi cùng biết được những lối để thoát hiểm khi có cháy.

4 MỞ RỘNG

Em hãy giúp bạn tìm lối thoát ra khỏi đám cháy bằng cách di chuyển theo bảng thoát hiểm:

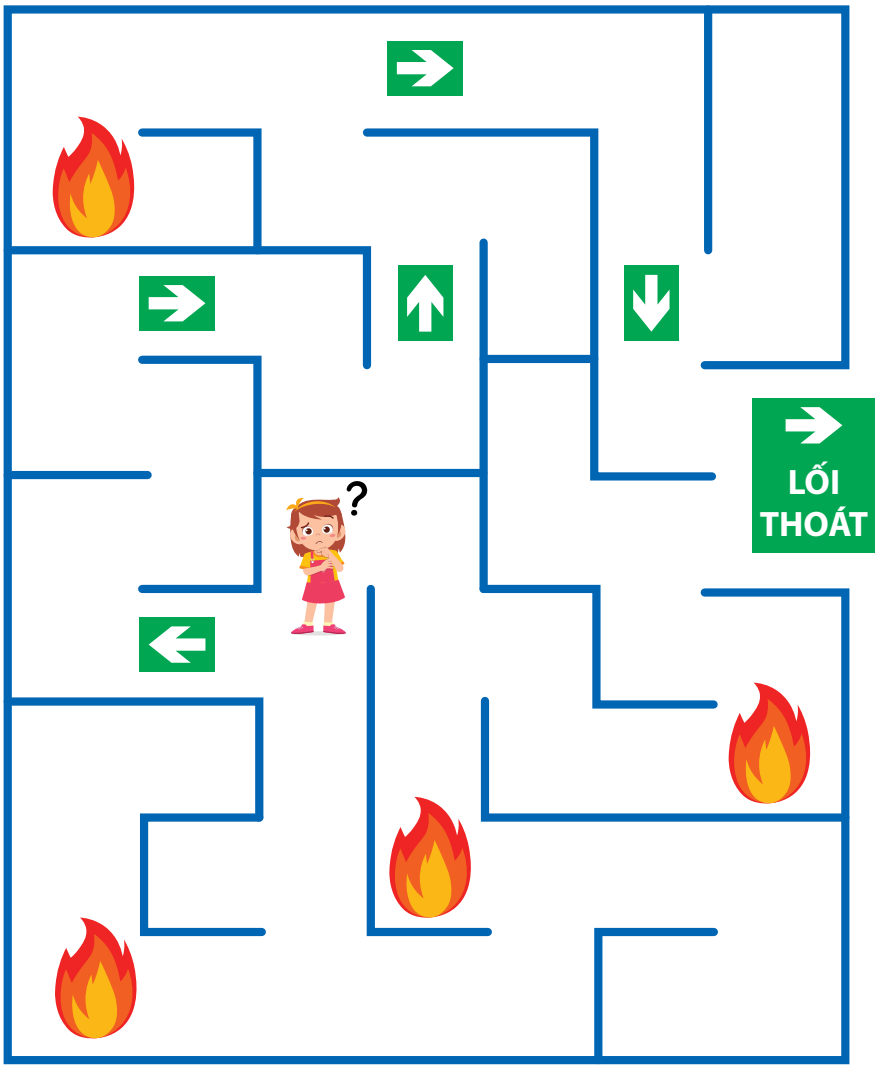

GHI NHỚ

Khi phát hiện có cháy
Tìm lối thoát nạn ngay
Đi theo biển chỉ dẫn
Thoát ra cửa an toàn.

Thang máy bé hãy khoan!
Nên đi thang bộ nhé!
Nhớ luôn theo sát mẹ
Không khóc, không lè nhè.

Chủ đề 3

DI CHUYỂN THOÁT NẠN KHI CÓ CHÁY

MỤC TIÊU

– Biết kĩ năng thoát hiểm trong các trường hợp cháy.
– Biết được các động tác di chuyển an toàn để thoát khỏi đám cháy.

1 TÌM HIỂU NỘI DUNG

a. Quan sát các hình sau để biết được một số kĩ năng thoát hiểm trong các trường hợp cháy:

Trường hợp 1: Bị kẹt trong đám cháy nhưng có người lớn bên cạnh: Bình tĩnh di chuyển theo sự chỉ dẫn của người lớn.

Trường hợp 2: Ở nhà một mình, không có ai bên cạnh: Cố gắng bình tĩnh, thoát ra ngoài càng nhanh càng tốt. Tuyệt đối không chần chừ mang theo tiền bạc, đồ chơi,...

Trường hợp 3: Ở nhà cao tầng hoặc chung cư: Bình tĩnh di chuyển đến cầu thang bộ, quan sát không có khói thì chạy nhanh xuống dưới đất.

b. Quan sát các hình sau để biết được các động tác di chuyển an toàn để thoát khỏi đám cháy.

Để di chuyển an toàn thoát khỏi đám cháy, chúng ta cần chú ý thực hiện một số biện pháp sau:

Khi có cháy, cần bình tĩnh tìm lối thoát và lập tức di chuyển ra ngoài, không quay lại lấy đồ đạc.

Nếu thấy khói, cần cúi thấp người di chuyển và dùng khăn thấm nước che mũi miệng để hạn chế hít phải khói, khí độc.

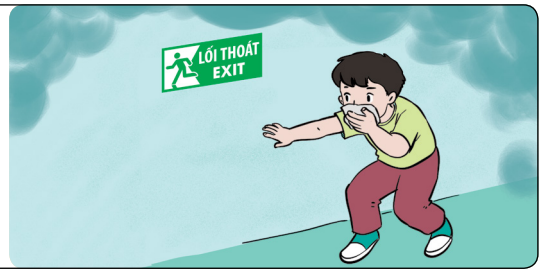

Khi có nhiều người cùng di chuyển, không chen lấn, xô đẩy, phải tuyệt đối nghe theo hướng dẫn của những người cứu nạn tại chỗ.

Nếu bắt buộc phải băng qua khu vực có lửa, khói thì dùng chăn dày, áo khoác dày thấm nước và trùm lên người rồi chạy qua khu vực có lửa.

Nếu quần áo bị cháy, tuyệt đối không được di chuyển, bình tĩnh nằm xuống đất, lấy 2 tay che mặt và lăn qua lăn lại cho đến khi ngọn lửa được dập tắt hoàn toàn.

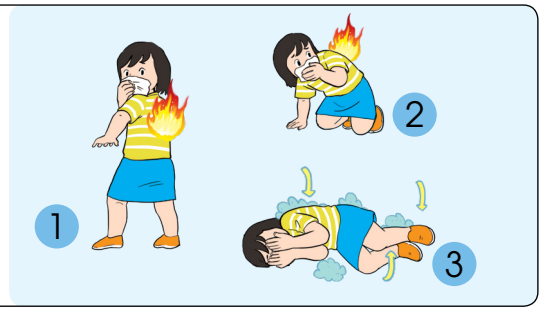

2 THỰC HÀNH

a. Đúng ghi Đ, sai ghi S vào ô ☐ trước các động tác di chuyển an toàn thoát khỏi đám cháy:

☐ Nếu thấy nhiều khói, không được thổi hoặc quạt cho khói bay đi chỗ khác.

☐ Không được chạy khi lửa bén vào người.

☐ Nếu phải băng qua khu vực có lửa, cần dùng chăn dày thấm nước, trùm lên người rồi chạy qua.

☐ Nếu thấy nhiều người cùng di chuyển, không nên đi theo mà nên đứng đợi người khác tới cứu.

b. Tổ chức buổi diễn tập tại sân trường, thực hiện lại nhiều lần các động tác di chuyển an toàn để thoát khỏi đám cháy.

c. Cả lớp cùng trao đổi, bổ sung cách xử lí trong các tình huống phát sinh.

3 VẬN DỤNG

a. Em hãy thực hiện lại các động tác di chuyển khi thoát nạn trong các trường hợp sau:

- Khi thấy có khói.
- Khi cần phải băng qua khu vực có lửa.
- Khi lửa cháy vào quần áo.

b. Em nhắc lại các động tác thoát hiểm an toàn khi xảy ra cháy với người thân, bạn bè để mọi người cùng biết và thực hiện khi cần.

4 MỞ RỘNG

Em hãy đánh dấu ✕ vào ô ◯ cho thấy bạn nào di chuyển KHÔNG AN TOÀN khi thoát nạn trong hình dưới đây:

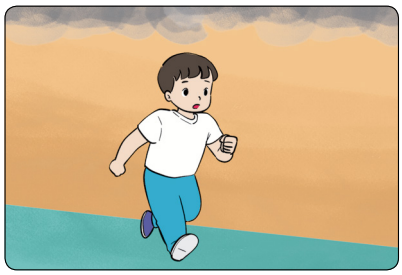

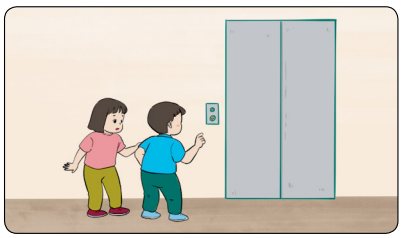

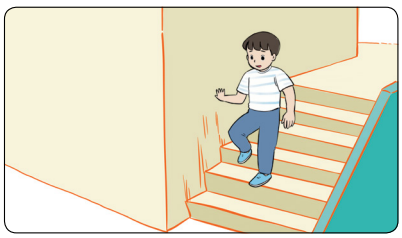

GHI NHỚ

Khi có đám cháy
Hướng cửa ra ngay
Khăn ướt cầm tay
Che mũi ngăn khói.

Di chuyển nhanh chân
Không xô không lấn
Phải theo chỉ dẫn
Tất cả an toàn.

Chủ đề 4

THỰC HÀNH KĨ NĂNG THOÁT NẠN

MỤC TIÊU

– Có ý thức tập luyện các kĩ năng thoát nạn cơ bản;
– Thực hiện được các động tác thoát nạn khi có cháy.

1 TÌM HIỂU NỘI DUNG

a. Ý thức tập luyện các kĩ năng thoát nạn

Cần chú ý lắng nghe và ghi nhớ những kiến thức được học về phòng cháy và chữa cháy.

Cần nghiêm túc thực hiện theo sự hướng dẫn, khi luyện tập các kĩ năng thoát nạn.

Em sẵn sàng tập luyện kĩ năng thoát nạn mọi lúc mọi nơi.

b. Quan sát các hình sau, ghi nhớ và thực hành những kĩ năng thoát nạn cơ bản khi cháy:

Khi có cháy, cần tìm cách di chuyển ra phía cửa để thoát hiểm.

Trong khi di chuyển, dùng khăn hoặc vải thấm nước rồi che mũi miệng để tránh hít phải khói độc.

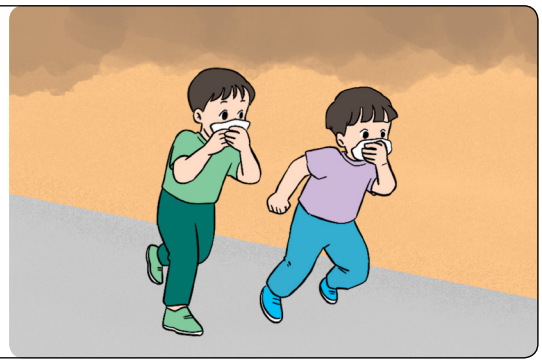

Nếu không thể thoát ra ngoài, dùng chăn hoặc rèm cửa thấm nước chèn vào khe hở để ngăn khói.

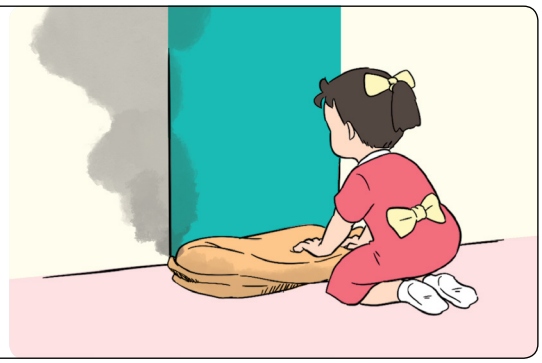

Di chuyển ra ngoài ban công, cửa sổ và gọi to hoặc dùng khăn, áo, mũ để ra hiệu cầu cứu. Tuyệt đối không được nhảy xuống dưới.

2 THỰC HÀNH

a. Đánh dấu ✓ vào ô ☐ việc em nên làm khi xảy ra cháy:

☐ Gọi cho đội cảnh sát phòng cháy chữa cháy theo số 114.

☐ Lập tức quay lại lấy sách vở, đồ chơi yêu thích rồi chạy ra ngoài.

☐ Sử dụng thang máy để thoát nạn nhanh hơn.

☐ Sử dụng thang bộ, vì thang máy có thể bị mất điện và không hoạt động.

☐ Dùng khăn ướt che mũi trong lúc di chuyển.

☐ Trốn vào tủ hoặc nhà vệ sinh, chờ bố mẹ tới.

b. Điền từ thích hợp vào chỗ trống:

mũi miệng | ban công | cửa sổ | di chuyển thấp người | khăn thấm nước

– Khi di chuyển, dùng ..... che .....

– Khi thấy khói, ... , men theo bờ tường để thoát ra ngoài.

– Nếu không thể thoát ra ngoài, chạy ra ..... hoặc ..... để kêu cứu.

3 VẬN DỤNG

Chia lớp thành 2 nhóm, diễn tập lại những kĩ năng cơ bản khi có cháy xảy ra.

Thảo luận, trao đổi về cách thực hiện các kĩ năng của 2 nhóm, từ đó rút ra những kiến thức cần ghi nhớ.

4 MỞ RỘNG

Quan sát các hình và trao đổi với người thân những việc NÊN LÀM và KHÔNG NÊN LÀM khi có cháy xảy ra.

Lập tức hô hoán hoặc nhấn chuông báo cháy để mọi người biết.

Không chạy vào ngõ cụt như nhà vệ sinh, không trốn dưới gầm giường hay trong tủ quần áo.

Bình tĩnh, quan sát tìm lối thoát khỏi đám cháy

Không tiếc những vật có giá trị mà quay lại lấy.

Không được nhảy xuống từ trên cao.

Gọi điện thoại cho đội chữa cháy theo số **114.**

GHI NHỚ

Kĩ năng thoát nạn an toàn -
Kĩ năng cần thiết bé ngoan phải rèn
Nghiêm túc tập luyện cho quen
Sẵn sàng ứng phó, mẹ khen, bố cười.

PHỤ LỤC
TRẮC NGHIỆM HÀNH ĐỘNG ĐÚNG – SAI KHI XẢY RA CHÁY

STT	Câu hỏi	Đúng	Sai
Câu 1	Trong đám cháy, khói cũng gây nguy hiểm cho chúng ta.		
Câu 2	Nếu em ở nhà cao tầng hoặc chung cư, khi có đám cháy, có thể thoát hiểm bằng thang máy.		
Câu 3	Khi di chuyển trong phòng, hành lang có nhiều khói, nên đi khom người.		
Câu 4	Nếu quần áo bị bắt lửa và cháy, nên chạy thật nhanh hoặc chạy vòng quanh để lửa tắt.		
Câu 5	Cách xử lí khi lửa cháy vào quần áo là nằm xuống sàn, cuộn người, lăn qua lăn lại để dập lửa.		
Câu 6	Khi di chuyển, dùng bất cứ thứ gì quanh bạn như áo, khăn, khẩu trang… thấm nước để bịt mặt.		
Câu 7	Khi thấy nhiều khói, nên trốn vào nơi kín như nhà vệ sinh, tủ quần áo, gầm giường để tránh khói.		
Câu 8	Sau khi thoát khỏi đám cháy, em phát hiện chú chó con của mình còn kẹt bên trong, em có thể dùng chăn thấm nước trùm lên người rồi mới chạy vào cứu chú chó của mình.		
Câu 9	Nếu bạn bị kẹt trong đám cháy, mà nhà bạn ở trên tầng cao, trong nhà có cửa sổ hoặc ban công thì có thể leo ra ngoài nhảy xuống để thoát.		

Đáp án

Câu 1: Đúng.

Rất nhiều nạn nhân trong các vụ cháy bị thiệt mạng vì ngạt khói trước cả khi lửa kịp lan tới. Chỉ một lượng nhỏ khói độc cũng có thể gây nguy hiểm đến tính mạng con người.

Câu 2: Sai.

Thoát hiểm bằng thang máy rất nguy hiểm vì thang máy có thể dừng giữa chừng do ngắt điện. Thay vào đó, hãy thoát hiểm bằng cầu thang bộ.

Câu 3: Đúng.

Việc đi khom người sẽ giúp ta tránh được hơi nóng và khói dày đặc bên trên. Đồng thời, lượng khí ô-xi phía dưới nhiều hơn, giúp ta dễ thở hơn.

Câu 4: Sai.

Nếu chạy sẽ khiến lửa trên người cháy to hơn, đồng thời làm tăng nguy cơ ngạt hơi, vì khi chạy, miệng và mũi cùng thở, khiến khí độc dễ đi vào người hơn.

Câu 5: Đúng.

Việc này giúp lửa không lan ra, nhanh chóng dập tắt lửa, đồng thời bảo vệ được đầu, mặt của chúng ta.

Câu 6: Đúng.

Áo, khăn, khẩu trang… thấm nước sẽ giúp khói không tràn vào phổi chúng ta. Đây chính là "mặt nạ phòng độc" giúp ta không bị ngạt, dẫn đến ngất xỉu.

Câu 7: Sai.

Việc trốn vào những nơi kín như nhà vệ sinh hay tủ quần áo không thể ngăn được khói, thậm chí còn khiến chúng ta dễ bị ngạt khói hơn. Không những vậy, còn khiến người khác khó tìm thấy để giải cứu ta thoát khỏi nơi cháy.

Câu 8: Sai.

Sau khi thoát khỏi đám cháy, chúng ta cần tránh xa nơi xảy ra cháy, tuyệt đối không quay trở lại chỗ cháy vì bất cứ lí do gì. Nếu cần, có thể báo với người lớn và lực lượng cứu hoả để được giúp đỡ.

Câu 9: Sai.

Việc leo ra ngoài và nhảy xuống từ trên cao là vô cùng nguy hiểm. Trong trường hợp đó, bạn hãy đứng trước cửa sổ để hít thở và thu hút sự chú ý bằng cách: vẫy khăn, tạo âm thanh lớn như gõ vào nồi, chảo,... hoặc ném một số đồ vật xuống dưới, để lính cứu hoả hoặc người xung quanh có thể dễ dàng nhìn thấy bạn.

Chịu trách nhiệm xuất bản:
Tổng Giám đốc HOÀNG LÊ BÁCH

Chịu trách nhiệm nội dung:
Tổng biên tập PHẠM VĨNH THÁI

Tổ chức và chịu trách nhiệm bản thảo:
Phó Tổng biên tập NGUYỄN THỊ THANH THỦY
Tổng Giám đốc Công ty CP Đầu tư và Phát triển Giáo dục Phương Nam LÊ PHƯƠNG MAI

Biên tập nội dung: TRẦN HỒNG VÂN
Biên tập kĩ - mĩ thuật: TRƯƠNG HỮU NHẪN
Trình bày bìa: TRƯƠNG HỮU NHẪN
Sửa bản in: TRẦN HỒNG VÂN
Chế bản: CÔNG TY CP ĐẦU TƯ VÀ PHÁT TRIỂN GIÁO DỤC PHƯƠNG NAM

Bản quyền thuộc Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam
và Công ty CP Đầu tư và Phát triển Giáo dục Phương Nam.
Tất cả các phần của nội dung cuốn sách này đều không được sao chép, lưu trữ, chuyển thể dưới bất kì hình thức nào khi chưa có sự cho phép bằng văn bản của Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam và Công ty CP Đầu tư và Phát triển Giáo dục Phương Nam.

KĨ NĂNG PHÒNG CHÁY VÀ CHỮA CHÁY CHO HỌC SINH TIỂU HỌC – LỚP 2

Mã số :
Số ĐKXB :
ISBN :
Số QĐXB : ..... ngày ... tháng ... năm 2023
In bản (QĐ ...), khổ 19 x 26,5 cm.
Đơn vị in : .....
Địa chỉ : .....
In xong và nộp lưu chiểu tháng ... năm 2023

CÔNG TY CỔ PHẦN ĐẦU TƯ VÀ PHÁT TRIỂN GIÁO DỤC PHƯƠNG NAM

Địa chỉ: 231 Nguyễn Văn Cừ, Quận 5, TP. Hồ Chí Minh
Điện thoại: (028) 7303 5556 - Fax: (028) 3830 0702
Website: phuongnam.edu.vn

VƯƠNG MIỆN KIM CƯƠNG
CHẤT LƯỢNG QUỐC TẾ

BỘ SÁCH ĐƯỢC PHÁT HÀNH TẠI:

- **CÔNG TY CỔ PHẦN ĐẦU TƯ VÀ PHÁT TRIỂN GIÁO DỤC PHƯƠNG NAM**
  Địa chỉ: 231 Nguyễn Văn Cừ, Quận 5, TP. Hồ Chí Minh
  Điện thoại: (028) 7303 5556 - Fax: (028) 3830 0702
  Website: phuongnam.edu.vn
- **CÔNG TY CỔ PHẦN SÁCH VÀ THIẾT BỊ TRƯỜNG HỌC CÁC TỈNH, THÀNH PHỐ**
- **CÁC CỬA HÀNG SÁCH TẠI TP. HỒ CHÍ MINH**
  231 Nguyễn Văn Cừ, Quận 5. Điện thoại: (028) 7303 5556 - 801
  223 Nguyễn Tri Phương, Quận 5. Điện thoại: (028) 3859 1410
  116 Đinh Tiên Hoàng, quận Bình Thạnh. Điện thoại: (028) 3899 7116

Giá